

שאלון קוגניציות פוסט-טראומטיות לילדים

Child Post-Traumatic Cognitions Inventory (CPTCI)

שאלון ה CPTCI של Meiser-Stedman ועמיתיו (2009), תרגום לעברית ד"ר לילך רחמים, תרגום השאלון לערבית נעשה לצורך אוגדן זה על ידי משרד הבריאות וגב' ראידה דעים. זהו שאלון לדיווח עצמי, לילדים בגילאי 6-18 שנים, אשר מטרתו הינה לבחון את השינויים הקוגניטיביים השליליים בתפיסת האדם והעולם הנובעים נוכח חשיפה לאירועים טראומטיים, ללא תלות בטיב או סוג האירוע. ניתן להשתמש בשאלון לשימוש הן בשלב האקוטי לאחר האירוע הטראומטי, והן מספר חודשים אחריו כאשר התסמינים הינם כבר כרוניים.

השאלון כולל 25 היגדים, אשר כל אחד מהם כולל מחשבות ורגשות אשר יכולים להתעורר לאחר אירוע טראומטי, הילד מתבקש לתאר לגבי כל פריט עד כמה ההיגד מתאר את מחשבותיו, בסולם ליקרט בן 4 דרגות (1=אינני מסכים כלל, 4=אני מסכים מאוד).

השאלון מותאם לשימוש מחקרי וקליני, ובעל נתונים פסיכומטרים טובים וגבוהים, ובכלל זה מדדים טובים של מהימנות עקביות פנימית, מהימנות מבחן-מבחן חוזר ותוקף מתכנס ומבחן גבוה (Meiser-Stedman et al., 2009; McKinnon et al., 2016).

צינון השאלון: נמצא כי פרטי השאלון מתחלקים ל-2 גורמים עיקריים:

- תת סולם 'שינוי קבוע ומטריד' – 'permanent and disturbing change' - CPTCI-PC – תפיסה כי העולם והעצמי השתנו באופן תמידי ושליילי לאור האירוע הטראומטי – לדוגמא: 'החיים שלי נהרסו על ידי האירוע המפחיד', 'התגובות שלי מאז האירוע המפחיד מצביעות על כך שהשתנתי לרעה'. הסולם מחושב על ידי סכום הפריטים: 4, 6, 8, 13, 14, 16, 17, 19, 20, 21, 22, 23, 24.
- תת סולם 'האדם שבירי בעולם מאיים' – 'fragile person in a scary world' - CPTCI-SW – תפיסת האדם לגבי תחושת העדר השליטה והשבירות שלו בעולם, כמו גם את העולם כמקום מאיים. - לדוגמא: 'אני לא סומך/סומכת על אנשים', 'לא יכולה/למנוע מדברים רעים לקרות לי'. מחושב על ידי סכום הפריטים: 1, 2, 3, 5, 7, 9, 10, 11, 12, 15, 18, 25.
- בנוסף ניתן לחשב את הציון הכללי של השאלון על ידי סכימת כלל פרטי השאלון יחדיו.
- פירוש השאלון: ככל שציון גבוה יותר כך הוא מעיד על שינוי רב יותר שחל בילד בעקבות האירוע הטראומטי, זאת הן לגבי תתי הסולמות והן לגבי הציון הכללי. ציון גבוה יותר בתת סולם ה CPTCI-PC מעיד על כך שהילד בעל תפיסה יותר שלילית לגבי עצמו ולגבי עתידו.

ותחושה כי תפיסתו זו לא תשתנה, וציון גבוה יותר בתת סולם CPTCI-SW מעיד על כך כי הילד תופס את עצמו כחלש ופגיע, ואת העולם כמקום מאיים.

המחקר מצא כי אין הבדל בציונים של ילדים בגילאים שונים, אך כי בנות נוטות לקבל ציון גבוה יותר הן בתת סולם CPTCI-SW והן בציון הכללי.

החוקרים מציעים להשתמש בנקודת סף של 46-48 לציון הכללי לשאלון – כציון המשמש את הדרך הטובה ביותר לאבחון מצוקתם של ילדים. בנוסף, החוקרים מציעים לקלינאים להשתמש בגובה הציון, בציוני תת הסולמות, כמו גם בפריטי השאלון, כדי לדעת למפות את טיב השינויים והמצוקות אשר מהם סובל הילד לאחר האירוע הטראומטי. עם זאת, חשוב לזכור כי אין לקבוע אבחנה של הפרעה פוסט טראומטית דרך השאלון וציוניו (McKinnon et al., 2016).

שלמי תודות: בהכנת דף מידע זה סייעה ד"ר לילך רחמים, המרכז הבינתחומי הרצליה, המרפאה לטיפול בפוסט-טראומה בפעוטות ובילדים בגיל הרך, מרכז "חוסן" ע"ש כהן האריס.

מקורות:

תרגום לעברית: לילך רחמים, PhD, המרכז הבינתחומי הרצליה, ישראל, המרפאה לטיפול בפוסט-טראומה בפעוטות ובילדים בגיל הרך, מרכז "חוסן" ע"ש כהן האריס.
תרגום השאלון לערבית, נעשה לצורך אוגדן זה על ידי משרד הבריאות וגב' ראידה דעים.

Meiser-Stedman, R., Smith, P., Bryant, R., Salmon, K., Yule, W., Dalgleish, T., & Nixon, R. D. (2009). Development and validation of the child post-traumatic cognitions inventory (CPTCI). *Journal of Child Psychology and Psychiatry*, 50(4), 432-440.

McKinnon, A., Smith, P., Bryant, R., Salmon, K., Yule, W., Dalgleish, T., ... & Meiser-Stedman, R. (2016). An update on the clinical utility of the children's post-traumatic cognitions inventory. *Journal of traumatic stress*, 29(3), 253-258.